

[Leth Mouritzen.]

holdes i fuld Udstrækning, indtil Statslaanene er helt udbetalt. For at give Kommunerne Muligheder for at yde fremtidige Kautitioner til nye Byggeforetagender vil det være formaalstjenligt, om disse Bestemmelser ændres, saaledes at Kautitionsforpligtelsen ned sættes, efterhaanden som Laanene afbetales.

I Kapitel II, § 13, bør Bestemmelserne om Afdragshenstand udgaa, idet det er af stor Betydning, at Laanene frigøres efterhaanden til ny Laangivning. Nedbringelsen af Boligafgiften maa alene ske gennem en Sænkning af Renten, og i denne Forbindelse maa det understreges, at den Favorisering, der i § 13 er foreslaaet af Parcel- og Rækkehuse, bør udgaa, saa at Nedsættelsen af den i § 6 fastsatte Rente ogsaa for det øvrige Byggeri kan andrage 2½ pCt. p. a.

I de første Aar, hvor Materialevanskelighederne kan gøre sig gældende, vil det antagelig vise sig, at de stipulerede Millioner ikke vil kunne anvendes fuldt ud. Der bør derfor i Loven indføjes en Bestemmelse om, at de fulde tiloversblevne Beløb kan overføres til de følgende Aar; især vil det første Aar sikkert vise sig vanskeligt at gennemføre med fuld Udnyttelse af Loven.

Endvidere maa Loven indeholde Mulighed for Indenrigsministeren til at paabyde Kommunerne at anvende Laanet, saafremt det maa skønnes, at Forholdene taler derfor. Som Lovforslaget nu er udarbejdet, vil Kommuner kunne undlade at benytte sig af Tilbudene om Støtte til socialt Boligbyggeri.

Loven bør endelig knæsette det Princip, at Lejerne faar Ret til Repræsentation i de sociale Selskaber gennem deres Organisationer. Det Samarbejde, der her vil kunne skabes, vil være i Stand til at løse mange Spørgsmaal Selskaberne og Lejerne imellem. De lokale Foreninger maa repræsentere Lejerne i den enkelte Ejendom over for Administrationen, medens Hovedorganisationerne vil kunne repræsentere Lejernes Interesser over for Nybyggeriet direkte i Selskabernes Bestyrelse. De Tanker, man i Øjeblikket gør sig i Socialt Boligbyggeri i København om et Repræsentantskab paa 12 Medlemmer, hvoraf to Lejerrepræsentanter, men uden direkte Indflydelse i Bestyrelsen, har ingen Betydning for et virkeligt Samarbejde. Derfor maa denne Lov nu fastlægge Lejernes Repræsentationsret og dermed anerkende de Organisationer, som i Aarevis har arbejdet for en virkelig Løsning af Boligspørgsmaalet.

Idet jeg forbeholder mig Ret til i det

Udvalg, som formodentlig nedsættes om denne vigtige Sag, at fremkomme med Forslag til mindre Ændringer i Lovforslaget ud over disse principielle Betragtninger, skal jeg tilsige mit Partis Støtte til Gennemførelse af en Lovgivning af den her foreslaaede Art. Vi er enige i, at Staten fortsat bør yde Støtte til Boligbyggeriet, saavel af beskæftigelsesmæssige som af befolkningspolitiske Grunde.

Johs. Christiansen: Efter Befrielsen har dansk Lovgivning i det væsentlige hidtil maattet koncentrere sig dels om rent destruktive Opgaver, dels om saadanne, hvis Formaal har været at udslette de flest mulige af Besættelsestidens Spor. Denne Lovgivning har været nødvendig, den er desværre ikke helt fra Haanden endnu, om end man vel nok kan sige, at man kan se Afslutningen paa den. Med saa meget desto større Glæde, synes jeg, maa man hilse et Lovforslag som det foreliggende; det peger dog kun fremad, der er nyt Liv og ny Foretagsomhed i det, man ser ligesom for sig, hvordan det billedlig talt nu igen er ved at gro i Skovbunden. Der er da ogsaa ud fra disse Betragtninger al Grund til at lykønske Indenrigsministeren med Forslagets Forelæggelse og haabe, at det maa faa en hurtig Gang gennem Rigsdagen.

Jeg har ikke talt efter, hvilket Nummer i Rækken af Byggelove med offentlig Støtte dette Lovforslag vil faa, naar det er gennemført, men det er i hvert Fald Led i en meget lang Udvikling, en Udvikling, der jo i øvrigt ogsaa paa anden Maade er præget af store sociale Fremskridt under Demokratiets Førrerskab. Hvor stor den skete Udvikling er, faar vi et ganske godt Indtryk af, naar vi slaar efter og ser, at den første lille Lov om Støtte til Boligbyggeri — den kom i 1887 — drejer sig om 1 Mill. Kr. fordelt over en Periode paa 10 Aar. Man regnede mere med den lille Tabel dengang. Til Gengæld tør man vel saa sige, at der i de mellemliggende seks Tiaar er vundet saa rige Erfaringer, at det statsstøttede Byggeri nu hviler paa en solid Grund.

Mange af disse Erfaringer har været smertelige baade for dem, der byggede, og for Staten. Det skyldtes bl. a. Mangelen paa en rationel Kontrol fra det offentlige Side, en Mangel, der i økonomisk unormale Perioder bliver endnu mere skæbnesvanger. I denne Forbindelse maa det vel være nok at minde om de store Tab, der i 20erne maatte afskrives paa Statsboligfonden.

I øvrigt vil jeg gerne pege paa nogle af de Hovedtræk, der kendetegner dansk Lovgivning om Støtte til Boligbyggeri i den